

ten tijd geleerd
over stukken
ken, maar over
En zelfs hierbij
at die bedoelde
stukken in hun
erd waren. Maar
n verband daar-
ge vraagt, welke
aren, dan krijg
n antwoord. Dat
duiding, waarin
hij wil. En deze
nden dan aldus

der te ontwikke-
den dat het ons
ou zijn, noemen
iek genoeg over
kan zijn²⁾
van onze vader-
en vandaag als
vallen, zich van
hoogte wil stel-
dische afwijking
erk ontstaan is,
dat men bij de
ook is heenge-
en raden wat dit

kerkenorde en
overlieten, dan
de huidige Chr.
s geteld, en de
nen nog grooter
en van sommige
daan zonder bij
zwaren te formu-
op welke bijbel-
verboden werd
punt werd inge-
om. Deze zeide
synode, van dit

voor onze reke-
p het oog hebben,
eigen boezem
en³⁾, gedaan en
iers ook niet ge-
we: wij vereen-
geleerde en on-
aar met Geref.
nigen tijde blijkt,
rde leer geleerd
de Kerken recht
re der Kerk.
te spoedig een en
e zich niet bang
f schrijvers. Niet
zuster, maar aan
mands zuiverheid
rijmoedige beoor-
Kerk tot de orde

„Aangezien de
ondslag van een-
tenorde, bezwaren
een of ander stu-
kerkelijke vergade-
it om aldaar be-

et waar zou zijn,
i niet meer een-
de voldoende is,
in allerlei onder-
der der belijdenis
niet alleen in de
reeniging staken,
reeds alle kerken
stelt op onszelf
gehele gelijkheid
komt binnen de

van mij niet wilde
g het oordeel van
orleggen, die voor
bben.

oorwoordschrijver,
daart in zijn bro-
r. Hij verelt, dat
er, die leerde, dat
open kinderen niet
gende voorkomen,
vermogen lang in
werkeloos verbor-
zelf of een ander
prof. Wisse schijnt
oorwoord dit zulk
unt te vinden, dat
el gaan. Maar hoe
en hij, nog in het
vor de plaatselijke
en toen ook dat
dat er door ver-

D. K.
rgaan? Brief van 1

eeniging dwaalleer komt in de kerk, onderstelde
wedergeboorte enz., dit bezwaar veel zuiverder
getaxeerd, toen hij hierop o.a. dit antwoordde:
„20. Als we ineensmelten, krijgt ge juist de ge-
legenheid om dan goed toezicht daarop te houden.
Terwijl de oplossing dan ook niet is: gedeeldheid,¹⁾ want éénheid eischt Gods
Woord, maar de dwaalleeraren bestraffen en des-
noods afzetten.

30. Dwaalleer. Maar men zij voorzichtig.
Iemand, die leert dat de uitverkoren men-
schen vroeg worden wedergeboren, (dit ligt in de
leer der onderstelde wedergeboorte), zal ik geen
ketter noemen. Ik leer het niet; maar wie het
welleert, en dan leert, dat God, de Heilige Geest,
het echter doet door Zijn onwederstaanbare kracht,
wordt door mij niet als ketter gebrand-
merkt.²⁾ Als men de broeders en zusters van
34 één voor één eens onderzocht in de leer op
de fijne puntjes, als: Sacramenten, Kerk, Genade-
verbond enz.; ik denk, het onderzoek zou niet
al te best voor velen afloopen. Moogt ge dan direct
een lichtvaardig oordeel over anderen vellen? En
nog eens: is DE oplossing dan: niet-vereënen?
Of: zuiver houden en tucht oefenen?³⁾

Het tweede oordeel, dat ik Ds Jongeleen wil
voorleggen is van den reeds eerder door mij ge-
noemden heer J. H. Wessels. Deze gaf op last en
met goedkeuring der Chr. Geref. synode van 1894
een geschiedboekje over de gebeurtenissen van
1892; van welke taak hij zich, naar het oordeel van
het moderamen, op uitnemende wijze kweet.⁴⁾
En al moet hij daarin, naar ik ergens elders las,
het gevoelen van Dr. Kuiper verkeerd hebben
weergegeven; verder onderzoek schijnt hem toch
tot beter inzicht gebracht te hebben. In een boekje,
dat in 1899 uitkwam, erkent hij ten minste, dat
tusschen de Chr. Geref. Kerk en de Gereformeerde
Kerken een eenheid in belijdenis bestaat, die op
Gods Woord is gegrond.⁵⁾ Ook hij constateert:
„De Geref. Kerken stemmen dit toe, doch de Chr.
Geref. Kerk maakt hiertegen bedenkingen en
meent, dat in de Geref. Kerken de belijdenis niet
naar den Woorde Gods is, omdat velen in haar
de bekende Doopsleer huldigen.⁶⁾ Maar ook hij
moet toegeven, dat dit z.g.n. verschil in Doopsleer
in 1892 toch niet de hoofdzak is geweest. „'Is
waar, in 1892 maakten de Chr. Gereformeerden,
die zich terug trokken, reeds bezwaar tegen deze
leer; toch was dit niet de hoofdoorzaak van
het terugtrekken; allereerst was dit het beginsel
der scheiding, hetwelk men in en door de vereëni-
ging rekende prijs gegeven te zijn. Later is meer
den⁷⁾ nadruk gelegd op de Doopsleer.⁸⁾“

Hoe de heer Wessels er over dacht, dat door
zijn mede-kerkleiden hierover geschil werd ge-
maakt, kan blijken uit het volgende:

„Waarin de Chr. Ger. Kerk aangaande de leer
zich sterk maakt tegenover de Geref. Kerken en
haar apart optreden meer recht van bestaan zoekt
te geven, is vooral de leer der „onderstelde wede-
rgeboorte bij den Doop“. Doch dit weten we: in-
dien al de ambtsdragers zich daarover moesten
uitspreken, dan zou het blijken, hoe weinig een-
heid van begrip daarover bij hen aanwezig is.

Wij willen wel zeggen: dat wij die leer niet zijn
toegedaan naar het begrip dat wij van dit artikel
der belijdenis hebben; maar de Chr. Ger. Kerk
mogen wij den raad wel geven, dat zij op hare
synode de leer des Doops eens aan de orde stelle,
voor haar volk duidelijk make en haar begrip
van Doop en Wedergeboorte tegenover de Ger.
Kerken plaats. Doch we vreezen, dat het tot een
eenparig opstellen, op Bijbelsche gronden, niet
komen zal. We achten⁹⁾ het zelfs niet onmogelijk,
dat er in haar zijn, die niet ver van de Ger.
Kerken in hun begrip zijn. Doch wij meenen ook
anderen daarin te vinden. Zoo men let op het-
geen één harer voornaamste woordvoerders in het
publiek daarover telkens schrijft, waarlijk dan
weten we niet, of we nog maar niet liever de
Doopsleer der Geref. Kerken zouden kiezen.

Wanneer moet aangenomen worden, dat bij
Jacob de wedergeboorte eerst bij Pniël is be-
gonnen, dan meenen we daarin een ander uiterste
te vinden dan bij de Geref. Kerken B.

Zoo de Geref. Kerken B de wedergeboorte dan
wal vroeg onderstellen, is het bij den schrijver
bedoeld, zeker wel wat laat. Zoo de kerken B
eene wedergeboorte stellen die, als een zaad in de
aarde, eenigen tijd onzichtbaar en werkeloos
kan bestaan, zoodat er geen leven is waar te
nemen, daar stelt bedoelde schrijver een onweder-
geborene, doch die den verborgen omgang met God
kent, welke naar Psalm 25 alleen zij kennen,
waar de vreeze Gods in woont. Deze Jacob, een
kind der belofte, reeds vóór de geboorte als een
uitverkorene aangekondigd, in zijn leven omringd
van de verschijningen des Heeren, inzonderheid

¹⁾ Deze spatieering is van mij, E. D. K.

²⁾ Idem.

³⁾ De Plaatselijke Vereeniging der Gereformeerde Ker-
ken, 19.

⁴⁾ Meegedeeld in de Chr. Geref. Kerkbode voor Gro-
ningen en Omstreken van 26 Januari 1932.

⁵⁾ Eenige beschouwingen omtrent den kerkelijken toe-
stand van en na 1892, 48.

⁶⁾ t. a. p. 48.

⁷⁾ Bedoeld zal wel zijn: de.

⁸⁾ t. a. p. 48.

⁹⁾ Bedoeld zal wel zijn: achten.

van den Engel des Verbonds Jezus Christus, er-
varende de bewaring en bescherming der Engelen,
die zich scharen rondom hem die den Heere vree-
zen, dit alles zou volgens des schrijvers begrip
hebben bestaan in een onwedergeboren staat en
derhalve zou Jacob tot zijn 97ste jaar als een
onbekeerde in de zonden hebben geleefd ver-
vreemd van God, maar toen op één nacht weder-
geboren en tegelijk geworden een held in den
strijd, een vorst Gods? Grooter contrast om-
trent de leer der wedergeboorte tusschen dezen
schrijver en de Geref. Kerken zal wel niemand
weten.

Zou de Chr. Ger. Kerk deze leer van één harer
voornaamste woordvoerders durven aanvaarden?
Wij denken er geen oogenblik aan! Doch wat stelt
zij er tegenover?¹⁰⁾

En even later: „Doch, we zagen het reeds, de
Chr. Gereformeerden laten ook nog altijd op zich
wachten om daartegen eenparig een zuiverder op-
vatting te stellen. Daarentegen kunnen de Geref.
Kerken evenzeer beschuldigend inbrengen tegen
de Chr. Ger. Kerk, over haar opvatting van Doop,
Belijdenis en Avondmaal¹¹⁾; een beschuldiging,
die volgens hem dan in die van Labadisme zou
moeten bestaan.

„Het is toch bekend, dat de Chr. Ger. Kerk al
de kinderen doopt van de lidmaten der Kerk, n.l.
die niet onder kerkelijke tucht staan. Zij doopt die
als kinderen der geloovigen. Zij doet dit zonder
ondervragen en de ouders worden als geloov-
vigen aangesproken; laat hen als geloovigen
op de vragen antwoorden, waarop slechts ge-
loovigen kunnen antwoorden.

Deze ouders nu zijn menigmaal dezulken die
kort tevoren belijdenis des geloofs in het open-
baar voor de gemeente hebben afgelegd, als zoo-
danig aangesproken, op de voor geloovigen
alleen bestemde vragen hebben geantwoord, als
geloovigen aan de gemeente werden aanbe-
volen, maar... die allen, zegt de Chr. Ger. Kerk,
mogen wij toch niet aan het Avondmaal laten
gaan, want dan zouden wij moeten gelooven, dat
zij allen bekeerd en wedergeboren waren.

Uit zulk een begrip moet nu toch noodzakelijk
volgen, dat de geloovigen, die den doop vragen
voor hunne kinderen, een ander soort geloov-
vigen moeten zijn, dan de geloovigen die ten
Avondmaal moeten komen. Evenzo moeten dan
de geloovigen die belijdenis doen, ook tweeërlei
zijn, n.l. die wel en die niet ten Avondmaal
mogen gaan. Hier mag waarlijk de Labadie wel
aan te pas komen om de noodige schifting te
maken. Doch neen! van de Labadie wil de Chr.
Ger. Kerk niets weten, zoo zij voorgeeft, maar zij
weet buiten de Labadie er een middel op. Zij
gaat de niet-gerechtigde geloovigen er af
preken door de bediening des Evangelies en der-
halve zoo dadelijk op die pas geloovige belijders,
de eerste sleutel des Hemelsrijks toepassen. Doch
aangezien deze slechts het woord en niet de
daad of de handeling betreft, gebeurt het
menigmaal dat dit woord of de eerste sleutel, de
niet-gerechtigde belijders niet treft en deze
toch ten Avondmaal komen. Wat dan?

Dan worden al die belijders, die men meende
af te preken en voor wie het Koninkrijk der He-
melen, door het woord gesloten werd, doch er
niet naar hoorden, met alle anderen gelijk als
broeders en zusters, als geloovigen, als bekeerden
aangesproken en beschouwd. In ongereformeerde-
heid zal deze leer zeker die van de Doopsleer der
Kerken B, wel ver overtreffen.¹²⁾

En dan volgt iets verder deze conclusie: „De
werkelijke oorzaak van gescheiden te zijn ligt dan
ook niet allereerst in de belijdenis, al wordt dit
menigmaal zoo genoemd, maar zij wortelt in het
beginsel der scheiding. Het gaat derhalve over
zaken buiten de belijdenis, over een z.g.n. kerk-
begrip.¹³⁾

Ik geloof, dat dit over het algemeen juist geoor-
deeld is. Daarom hoop ik in een slotartikel de be-
oordeeling van Ds Jongeleen's brochure met een
bespreking over de eigenlijke kern der zaak, n.l.
de kwestie van het beginsel der scheiding, te
besluiten.

E. D. KRAAN.

¹⁰⁾ t. a. p. 44-45.

¹¹⁾ t. a. p. 48-49.

¹²⁾ t. a. p. 49-50.

¹³⁾ t. a. p. 51.

Er zijn ouders, die dat huiswerk dan een ver-
velend ding vinden. De kinderen moeten er eigen-
lijk haast een apart vertrek voor hebben en dat
heeft ieder natuurlijk niet beschikbaar. 't Is een
hinderlijk ding, de kinderen worden er vrij wat
door belemmerd in hun vrijheid en de ouders
moeten er nog een oogje op houden, dat het af-
gemaakt en liefst goed afgemaakt wordt. Deze
ouders vinden dat eigenlijk een uitzetten van de
schoolwanden binnen de perken van het huis-
gezin, wat niet toelaatbaar is. De meesters moe-
ten in de school maar wat meer doen, dan kunnen
de kinderen thuis wel vrij zijn.

Nu is er inderdaad tegen huiswerk voor kleine
kinderen veel bezwaar. Ik geloof, dat men er
dan ook niet al te vroeg mee moet beginnen. Het
jonge kind heeft veel vrije speeltijd nodig en de
schooluren zijn voor zulke kinderen lang genoeg.
Een versje thuis leeren kan geen kwaad, maar
regelmatig schriftelijk werk mee naar huis, acht
ik in het algemeen niet nodig. Is een kind wat
achter, en probeert de school door een beetje werk
mee te geven, dat kind bij te houden, dan moet die
poging door de ouders natuurlijk zeer op prijs
worden gesteld.

Worden de kinderen wat ouder en zijn de huise-
lijke omstandigheden gunstig, dan komen de zaken
wel wat anders te staan. Dan vinden ook heel wat
ouders het fijn, dat de jongelui 's avonds regel-
matig wat te doen hebben. Ze zien ook eens, hoe
het schoolwerk er uit ziet, hoe de onderwijzers
nota nemen van het werk van de kinderen. Het is
een van de meest natuurlijke manieren, waarop een
goed contact tusschen school en huis zijn uiting
vindt. Wanneer dat werk met mate wordt opge-
geven, dan kan daar voor kinderen van 11 jaar
en ouder heel wat goeds uit voortkomen. Ze leeren
regelmatig werken en het wordt hun duidelijk,
dat het van zeer veel belang is, dat we onze tijd
goed leeren gebruiken.

Dit geldt in nog meerdere mate van onze kinde-
ren, die scholen voor voortgezet onderwijs be-
zoeken. Heel vaak kan de stof, die in school
wordt behandeld, in huis worden verwerkt. Ik
geloof niet, dat wij er van uit moeten gaan, dat
onze jonge menschen het toch vooral gemakkelijk
moeten hebben. Daar bewijzen wij hun en onze
toekomstige maatschappij geen dienst mee. Het
lijkt mij daarom van belang, dat ook in dit stuk
huis en school leeren samenwerken. Er kan hier
gemakkelijk aanleiding komen tot billijke klacht.
De school kan aan de capaciteiten van de kinderen
in huis te hooge eischen stellen en dan moet er op
ingekomen klachten acht worden geslagen.

Aan de andere zijde moeten ook de ouders waar-
deering hebben voor de moeite, die de onderwijzers
zich voor de leerlingen ook buiten de schooluren
getroosten. Men denke niet gering over de tijd,
die in menige klas aan het nazien van het huis-
werk moet worden besteed.

Mij dunkt, er is eerder reden van klacht, wanneer
de onderwijzer zich een vijand van huiswerk be-
toont, omdat hij de moeite van het nazien daarvan
te groot vindt.

In menig gezin blijft nu nog het lastige vraag-
stuk van de gelegenheid voor het maken van huis-
werk. Men schijnt wel eens te meenen, dat ieder
kind daarvoor een aparte kamer moet hebben.
Ik vind dat in 't geheel niet nodig. Menige huis-
kamer biedt op rustige avonden best de gelegen-
heid voor een paar werkers. Het spreekt vanzelf,
dat de andere leden van het gezin zich daarvoor
ook eenigermate moeten willen opofferen. 't Komt
ook voor, dat men dat werk laat maken onder
leiding, soms in koppels in de schoollokalen. Voor
sommige lastpakken, die er anders niet toe komen,
kan dat nodig wezen, maar in 't algemeen lijkt mij
dat niet gewenscht. Er moet bij dat zelfstandig
werk niet veel hulp geboden worden. We bewijzen
de kinderen geen dienst, wanneer wij ze altijd
helpen. Er is ook een eisch van zelfstandig wer-
ken, van verwerken van de stof en daar moeten
wij ze eens alleen voor laten staan.

Huiswerk is goed voor onze oudere kinderen,
maar we moeten het niet overdrijven, er ook niet
te jong mee beginnen en dan moet het vooral een
training worden in zelfstandig werken. Daaraan
hebben we nog wel een beetje behoefte in onze
samenleving.

Gr.

G. MEIMA.

OPVOEDING EN ONDERWIS

Weer: Huiswerk.

Dat is één van die onderwerpen, die in de
paedagogische lectuur telkens weer opduiken.
Ouders zoowel als onderwijzers denken over dit
artikel zeer verschillend, zoodat wij er ons niet
over behoeven te verwonderen, dat er wel eens
wrijving over ontstaat. Het kan natuurlijk een
prachtig punt van samenwerking worden tusschen
huis en school, maar het kan ook een oorzaak van
veel dispuut worden.

ZENDING EN EVANGELISATIE

„Ons Suriname“.

Niet zonder grond mogen wij van ons Suriname
spreken. Immers, door Gods voorzienig bestel is
Suriname de bezitting van Nederland geworden.
Een rijke bezitting is het niet; het land kan
zichzelf financieel niet redden; en ons volk heeft
voor deze kolonie ook heel weinig interesse. Toch
is het ons Suriname, welk bezit Nederland, en
vooral Christelijk Nederland, ernstige verplich-
ting oplegt.